

En sammanställning över arbetsrapporter finns sist i denna studie.

Nr 124, 1984

**Prisstabilisering genom skattebaserad  
inkomstpolitik**

av

Bengt-Christer Ysander

Denna arbetsrapport är avsedd för begränsad distribution och får endast refereras till eller citeras efter tillstånd av författaren. Kommentarer är välkomna.

Julij 1984



## PRISSTABILISERING GENOM SKATTEBASERAD INKOMSTPOLITIK

Stabiliseringspolitiken i vårt land, liksom i flertalet övriga industriländer, ställdes under 1970-talet inför delvis nya problem. Med de Keynesianska modellernas hjälp hade man tidigt lärt sig att kontra efterfrågestörningar med finans- och penningpolitik. Under 1970-talet inträffade emellertid ett antal utbudsstörningar, främst oljeprischockerna - och för svenskt vidkommande - lönekostnads-explosionerna 1975-76.

De långvariga stagnationseffekterna av dessa utbudschocker avslöjade en betydande sårbarhet eller instabilitet i västekonomierna. I Sverige lyckades vi länge hålla uppe sysselsättningen på en hög nivå, men fick i stället en tvåsiffrig inflation, stora underskott i budget- och bytesbalansen samt en lägre tillväxt än omvärlden.

Dessa erfarenheter har skapat tvivel om den traditionella stabiliseringspolitikens trovärdighet och effektivitet vid utbudsstörningar. Inflationsbekämpningen i de stora industriländerna har dock även fortsättningsvis huvudsakligen byggt på en efterfrågeåtstramning - i USA parad med vissa försök till utbudsstimulanser via skattesänkningar. Åtstramningspolitiken har också efter flera år tvingat ned inflationen i dessa länder, men till priset av en arbetslöshet, i storleksordningen jämförbar med de värsta depressionsåren i början av 1930-talet.

Under senare år har man allt mera börjat diskutera en alternativ politik som kompletterar efterfrågeåtstramningen med åtgärder direkt riktade mot pris- och lönesättningen på utbudssidan. Vad man hoppas åstadkomma med en sådan s k skattebaserad inkomstpolitik (TIP) - i enklaste fall kan det röra sig om en lönesteg-

ringsskatt - är att kunna få ned inflationen utan att behöva betala ett så högt pris i termer av arbetslöshet och att långsiktigt öka ekonomins stabilitet eller motståndskraft inför eventuella framtida utbudsstörningar.

I Sverige har vi anledning att med särskilt intresse undersöka dessa alternativ. Å ena sidan har bl a vår sysselsättningsprioritering medfört att vår ekonomi är mera inflationistisk än våra konkurrentländers. Å andra sidan kan vi i en liten öppen ekonomi inte i längden hålla sysselsättningen uppe med en högre inflationstakt än omvärlden. Vi kan inte långsiktigt välja inflation eller arbetslöshet. För oss betyder långsiktigt inflation också arbetslöshet. Just nu har vi själva genom bl a devalveringen injicerat en ny inflationsstörning i ekonomin som kan väntas medföra en inflationstakt för innevarande år på 12-13 %. Skall devalveringsexperimentet lyckas och medföra ökad aktivitet inom den konkurrensutsatta delen av näringslivet måste vi antagligen redan 1984 halvera inflationstakten. För att åstadkomma detta utan en oacceptabelt hög arbetslöshet krävs uppenbarligen nya grepp i den ekonomiska politiken.

En viss typ av skattebaserad inkomstpolitik diskuterades med utgångspunkt från en modell för fackligt styrd lönesättning av Lars Calmfors i Ekonomisk Debatt nr 7 1982, där han jämför den med en "icke ackommodationspolitik", dvs en renodlad efterfrågestramning. Samma frågeställning diskuterades också ingående i Holmlund, 1982, som dock redovisar väsentligt annorlunda slutsatser än Calmfors. Ett konkret förslag om införande av lönestegringskatter framfördes också i höstas av författarna till denna artikel (Holmlund-Ysander, 1982) och upprepades senare av Ysander i Ekonomisk Debatt (1983). Vi kommer fortsättningsvis att utgå från samma allmänna problemram som skisserats i dessa artiklar men kommer att undersöka också andra lönesättningsmodeller och politikalternativ än de som där behandlats.

## Den instabila ekonomin

70-talserfarenheterna har lärt oss att vår ekonomi - liksom övriga industriländers - är instabil såtillvida att utbudsstörningar lätt utlöser långvariga och svårbemästrade stagflationstendenser. Om vi vill motverka den instabiliteten bör vi helst först veta vad den beror på, vilka mekanismer på utbudssidan i pris- och lönesättningen, som medför att ekonomin så lätt tycks "spåra ur".

Stagflationserfarenheterna medförde en intensifierad kritisk granskning av gängse "keynesiansk" modell för stabiliseringspolitik. Den monetaristiskt färgade kritiken ifrågasatte främst effektiviteten av finanspolitik som stabiliseringsinstrument.<sup>1</sup> En, för vår frågeställning här, mera direkt relevant kritik gällde det i gängse stabiliseringsmodeller vanliga antagandet om flexibilitet på utbudssidan.

Sedan flera år pågår också försök att så att säga rekonstruera den ekonomiska makroteorin utifrån en mera ingående analys av ekonomins utbudsfunktioner och av pris- och lönesättningen inom enskilda företag eller marknader. Från dessa analyser kan man utläsa vissa allmänna förklaringar till varför ekonomin tenderar att vara så "inflationistisk" och sårbar gentemot abrupta kostnadsstegringar - och varför det tar så lång tid att få bukt med dessa störningsinducerade inflationsvågor.

Ett av de mest uppmärksammade "rekonstruktionsförsöken" redovisas i Arthur Okuns bok: "Prices and quantity" (Okun, (1981)). Den värld Okun beskriver karakteriseras av monopolistisk konkurrens på produktmarknader och monopsonistisk konkurrens på faktormarknader. I fråga om prisbildningen betonar Okun framför allt betydelsen av stelhet och långsiktiga bindningar i pris- och lönesättningsprocedurer. Företagens agerande präglas av ett långsiktigt beroende och hänsynstagande till å ena sidan kortsiktigt rela-

---

<sup>1</sup> För en sammanfattande diskussion och utvärdering av denna kritik, se t ex Modigliani (1977).

tivt prisokänsliga "stamkunder", och å andra sidan stocken av anställda, vars "implicita kontrakt" med företaget bl a uppfattas som en förpliktelse för företagsledningen att söka säkerställa en viss minimal reallönetillväxt. Pris- och lönesättningen karakteriseras därför i hög grad av långsiktigt bestämda schabloner eller tumregler, inklusive mark-up-beräkningar, dimensionerade utifrån tidigare genomsnittliga erfarenheter. Enligt Okuns beskrivning är det naturligt att kraftiga kostnadsstegringar på faktormarknaderna, åtminstone till en början, övervältras på produktpriserna trots att detta framtvingar en reträtt från marginella marknader och kunder, och att en anpassning nedåt av reallönerna tar lång tid att åstadkomma.

Ett annat och välkänt inslag i Okuns beskrivning av prisbildningen är kapplöpningen löner mot löner och löner mot priser. Löntagarnas hårdbevakning av relativa nominallöner och av reallöneutveckling medför att varje försök till anpassning av relativ lönestruktur och/eller reallönenivå tenderar att utlösa ytterligare inflation. Dessa problem har ju länge varit akuta för den svenska arbetsmarknaden där den solidariska lönepolitiken bl a tagit sig konkreta uttryck i form av pris- och förtjänstutvecklingsgarantier i löneavtalen.

Okuns ekonomisk-politiska slutsatser innefattar en rekommendation för skattebaserad inkomstpolitik, dvs försök att skapa incitament för att dämpa lönesstegringar och därmed förhoppningsvis bryta en central länk i prisspridningskedjan.

Katsuhito Iwai utgår i sin bok: "Disequilibrium Dynamics" (Iwai, (1981)) från samma monopolistiska konkurrensvärld som Okuns och slutar även han med att anbefalla användningen av skattebaserad inkomstpolitik. Tonvikten i hans analys ligger emellertid vid osäkerheten i företagets planering och i pris- och lönesättningen och den därmed korrelerade existensen av "övertäckningar" i form av tillfällig över- och underskottsefterfråga på skilda faktor- och produktmarknader. Stora abrupta kostnadsstegringar och andra utbuds-

störningar medför via relativprisförskjutningar och primära inflationsimpulser en ökad osäkerhet och ökad pris- och lönespridning. De ökade riskerna för obehagliga marknadsövertäckningar kan då göra det rationellt för företagen att "play it safe" genom att begränsa produktionen, öka mark-uppen eller riskmarginalerna, och samtidigt säkerställa nödvändig arbetskraft genom relativt sett höga löneanbud. Resultatet när alla företag reagerar på detta sätt kan bli en stagflationsprocess och en successivt ökad osäkerhet och pris- och lönespridning. Inflationsspiralen kan ytterligare förstärkas av den försämrade produktivitetsutveckling och ökade monopoliseringsgrad, som eventuellt blir en annan konsekvens av stagflationen.

Stelhet och utgiftsautomatik präglar som känt i minst lika hög grad den offentliga sektorn. Även om hänsyn till det offentliga utgiftsbeteendet fortfarande ofta saknas i försöken till rekonstruktioner av makroteorin, kan man, inte minst utifrån svenska sjuttio-talsereferenser, knappast låta bli att betona stelheten i den offentliga utgiftspolitik som en väsentlig faktor bakom instabiliteten och anpassningssvårigheterna vid utbudsstörningar. De svenska budgetunderskotten vittnar värtaligt om risken att låta det föregående decenniets tillväxterferenser präglade offentliga planeringsrutiner och expansionsmönster (jfr Ysander-Robinson, (1982)).

Det är emellertid i en annan mening som den offentliga budgetpolitiken ofta utpekade som främsta orsak till att ekonomin visar sig instabil och inflationistisk vid utbudsstörningar. Man utpekar då i stället som syndabock den offentliga "sysselsättningsgarantin" i form av aktiv arbetsmarknadspolitik och industristödspolitik (jfr t ex Calmfors, (1982)). Effekten av försök att kortsiktigt stabilisera sysselsättningen blir lätt, enligt detta synsätt, att man i stället långsiktigt gör ekonomin instabil och inflationistisk med långsiktiga konsekvenser för prisutveckling och sysselsättning som blir speciellt förödande för en liten, öppen ekonomi. Ackommodationspolitiken fördröjer den nödvändiga strukturanpassningen och tar bort det arbetslöshetshot som annars skulle dämpat de konkurre-

rande och inflationsdrivande löneanspråken. Vi skall nedan återkomma till en diskussion av alternativet "icke ackommoderande" finanspolitik.

Det kan förtjänas att i förbigående noteras att de fem förklarings-element som vi ovan berörde, inte bara kan hjälpa oss att förstå varför vår ekonomi nu är instabil vid utbudsstörningar, utan också hur denna instabilitet tilltagit under efterkrigstiden. Det kan här räcka med att peka på några allmänna utvecklingstendenser. Förskjutningen av marknadsstrukturen gentemot stora marknadsdominerande företag och den ökade makten hos de fackliga organisationerna torde ha tenderat att förstärka de inflationsmekanismer som framför allt Okun betonat. En ökad osäkerhet och pris-spridning i världsekonomin har framkommit inte bara som följd av stegrad inflation utan också som konsekvens av lågräntepolitiken och Bretton-Woodssystemets sammanbrott. Den i flertalet länder ökade offentliga andelen av de totala resursanspråken har givetvis förstärkt betydelsen av en inflexibel offentlig utgiftspolitik. Att ambitionen ifråga om aktiv arbetsmarknadspolitik successivt förstärkts i flertalet industriländer under efterkrigstiden och att man därmed fått ett ökat inslag av "ackommoderande politik" med eventuella åtföljande inflationsrisker torde slutligen vara obestridligt.

När det gäller att motverka instabiliteten finns det uppenbarligen två olika vägar att gå. I ena fallet söker man motverka utbudsstörningarnas inflationseffekter indirekt via en efterfrågeåstramande finans- och penningpolitik. I det andra fallet söker man påverka inflationsmekanismerna direkt genom åtgärder riktade mot utbudssidan, då främst dess pris- och lönesättning. Vi skall nedan granska dessa alternativ i tur och ordning.

### **Svängrempolitikens begränsningar**

Inflationsbekämpning kräver en dämpad efterfrågeutveckling. För att minska ekonomins instabilitet vid utbudsstörningar - förhindra



att tillfälliga kostnadsstegringar utlöser långvarig inflation och stagflation - krävs en trovärdig politisk beredskap att snabbt reagera med en åtstramad efterfrågepolitik. För att tvinga ner en redan pågående inflation och bryta inflationsförväntningarna krävs rimligtvis i ännu högre grad att prisstegringsimpulserna möts med ett kundmotstånd, dvs genom en dämpad inhemsk efterfrågeutveckling. Dessvärre tycks såväl svenska som utländska erfarenheter visa att svängrempolitiken som ensamt medel mot inflationen har en starkt begränsad effektivitet i den meningen att det krävs en både hög och långvarig arbetslöshet för att väsentligt reducera inflationstakten.

En del av förklaringen till detta kan sökas i vår tidigare diskussion kring instabilitetens orsaker. Vi nämnde där fem olika typer av "instabilitetsfaktorer", varav den femte just gällde efterfrågepolitiken, dvs prioriteringen av sysselsättningen och villigheten att "ackommodera" kostnadsstegringar genom en motsvarande ökning av den inhemska efterfrågan. Även om vi ändrar politik på denna punkt och är villiga att köpa prisstabiliseringen till priset av en betydande ökning av arbetslösheten, kommer detta uppenbarligen även fortsättningsvis att motverkas av de övriga instabilitetsfaktorerna.<sup>1</sup> Låt oss här kort notera hur detta kan tänkas ske och göra det i anslutning till lönekostnadsproblematiken som kommit att stå i centrum för mycket av den svenska stabiliseringspolitiska debatten.

Vad först gäller frågan om stelhet och långsiktiga bindningar i pris- och lönesättningen, så följer exempelvis av Okuns analys av det pris- och lönesättande företaget, att en allmän efterfrågeåt-

---

<sup>1</sup> Vi förbigår här av utrymmesskäl de effektivitetsproblem i efterfrågepolitiken som skjutits i förgrunden av den monetaristiska kontroversen, och som bl a gäller hur snabbt och "korrekt" förväntningsbildning och anpassningsbeteende kan väntas fungera för regeringar jämfört med för enskilda företag och hushåll och hur räntekänslig och "kontrollerbar" penningmarknaden egentligen är (jfr t ex Modigliani (1977) och Lybeck (1978)).

stramning i första hand kommer till uttryck i en neddragning av produktionen och endast på längre sikt dämpar pris- och löneutvecklingen. I fråga om lönebestämningen motverkas effekten av den förbättrade arbetskraftsförmågan bl a av företagets hänsyn till långsiktiga implicita kontrakt i förhållande till de redan anställda och av en tröghet i förväntningsbildningen vad gäller produktivitetsutveckling och rekryteringsmöjligheter.

Inte heller vid "fackligt styrd" lönesättning kan man vänta sig att en efterfrågeåtstramning omedelbart ger utslag i en motsvarande grad av återhållsamhet i lönekrav. Även i detta fall är en eftersläpning i förväntningsbildningen aktuell. Till detta kommer det faktum att majoriteten av de fackliga organisationernas medlemmar, som inte bara är organiserade utan också redan har fasta jobb, är de som troligen sist berörs av det ökade arbetslöshetshotet som i stället framför allt träffar icke organiserad arbetskraft och icke fast anställda. Det kan därför väntas ta en betydande tid innan ett ökat arbetslöshetshot fullt ut aktualiseras för löntagarorganisationernas medianväljare, vartill kommer möjligheten att en militant facklig ledning kan ha anledning att ytterligare prioritera lönekraven på bekostnad av sysselsättningen. Det kan också ta lång tid och kräva långvarig hög arbetslöshet innan arbetslöshetshotet så att säga blir fullt trovärdigt för de arbetsmarknadspartner, som vant sig att leva med den fulla sysselsättningspolitikens skyddsnät (jfr Holmlund, (1982)).

Om efterfrågeåtstramningen eller "ackommodationspolitiken" också innefattar kraftigt bantade ambitioner ifråga om aktiv arbetsmarknadspolitik tillkommer ytterligare problem. Å ena sidan är det tveksamt om graden av öppen arbetslöshet, och inte bara graden av arbetskraftsbrist i termer av vakanser, spelar någon avgörande roll för nivån på fackliga lönekrav. Å andra sidan kan frånvaron av en aktiv arbetsmarknadspolitik tänkas minska arbetskraftens rörlighet, öka friktions- och strukturarbetslösheten och därmed medverka till en stegring av lönekostnaderna, en förskjutning uppåt av ekonomins utbudskurva.

En dämpad efterfråge- och inkomstutveckling och en ökad arbetslöshet tenderar inte heller erfarenhetsmässigt att göra kapplöpningen löner mot löner och löner mot priser mindre intensiv. Våra svenska erfarenheter under senare år pekar ju närmast på motsatsen, dvs på en tendens under åtstramningsåren till en institutionalisering av löne-pris-spiralerna genom en ökad användning av pris- och förtjänstutvecklingsklausuler i lönekontrakten. Den ökade lönsamhetsplittring mellan företag och branscher, som ofta karakteriserar deflationsperioder medverkar också till att göra bevakningen av relativlöner mer aktuell och mer inflationsdrivande.

En ökad arbetslöshet medverkar knappast heller till en minskad osäkerhet. Snarare torde man få räkna med en ökad spridning inte bara ifråga om lönsamhet och efterfrågeöverskott utan också ifråga om inflationsförväntningar. Som vi ovan såg, visar Iwais analys av monopolistiskt konkurrerande företag att en sådan ökning av osäkerheten visserligen torde leda till en ytterligare frivillig kontraktion av aktiviteten men däremot inte nödvändigtvis medför någon motsvarande kortsiktig reduktion av löner eller pris-marginaler.

Vad slutligen gäller den offentliga utgiftsautomatiken behöver det för en svensk publik knappast understrykas att en efterfråge-åtstramning tenderar att både bli ineffektiv och snedfördelad om utvecklingen av offentliga resursanspråk och offentliga transfereeringar inte påverkas tillräckligt snabbt eller i tillräckligt hög grad. Till dessa så att säga direkta effekter kommer de inflationsproblem som sammanhänger med stora budgetunderskott - överlikviditet, höga räntor etc.

Om svångremspolitiken av dessa skäl leder till hög arbetslöshet och låg aktivitet under lång tid innebär detta inte bara stora sociala och samhällsekonomiska kostnader, utan förstärker också risken för kostnadsstegrande produktivitetsförluster. De senaste årens erfarenheter visar också att när flertalet industriländer samtidigt försöker driva en efterfrågeåtstramning, leder detta till en kontraktion av världshandeln, som speciellt för små öppna ekonomi-

er som den svenska gör en inhemsk efterfrågeåttstramning å ena sidan ännu nödvändigare, å andra sidan politiskt svårare eller mindre trovärdig.

### **Skattebaserad inkomstpolitik som alternativ**

Med hänsyn till efterfrågepolitikens begränsningar är det naturligt att söka samtidigt underlätta en prisstabilisering med åtgärder riktade direkt mot utbudet, mot företagens pris- och lönesättning. En sådan utbudsinriktad politik kan givetvis aldrig utgöra ett substitut för en efterfrågeåttstramning, men får i stället ses som ett komplement, som i bästa fall kan göra det möjligt att genomföra deflationspolitiken med en högre sysselsättningsnivå. Åtgärdernas syfte kan sägas vara att motverka de olika instabilitetsfaktorer eller inflationistiska mekanismer som vi ovan berört och samtidigt öka effektiviteten och snabbheten i deflationspolitiken när inflationen redan hunnit bli etablerad.

Vad det i grunden handlar om är att regeringen måste påta sig ett ansvar för prisstabiliseringen som är lika stort och lika konkret formulerat som dagens politiska utfästelser ifråga om sysselsättningen. Vid fasta växelkurser innebär detta att regeringen skall påta sig att programmera och proklamera den pris- och löneutveckling relativt omvärlden som man under de närmaste åren inte bara förutser utan också med alla medel avser att realisera. Om en sådan deklarerad pris- och lönepolitik gjordes trovärdig skulle den uppenbarligen kunna starkt medverka till att bryta inflationsförväntningar och stela lönesättningsrutiner, begränsa osäkerheten i företagens planering och minska risken för den konkurrens mellan löntagargrupperna, som kan skruva upp löneökningarna till en för alla ogynnsam nivå. Allting hänger uppenbarligen på om man kan finna medel för att göra en sådan deklarerad pris- och lönepolitik trovärdig.

Lönesättningen inte bara är en central länk, utan också lättare för regeringen att direkt och indirekt påverka än prissättningen i övrigt. Vad man alltså har anledning att efterlysa är former för regeringen att ingripa på arbetsmarknaden och påverka lönesättningen utan att behöva tillgripa en direktreglering av lönerna, som inte bara är politiskt svår utan också ekonomiskt ineffektiv och omöjlig att en längre tid upprätthålla. En möjlig form av medel som speciellt aktualiserats i de senaste årens ekonomiska debatt är olika slag av "skattebaserad inkomstpolitik". Med skattebaserad inkomstpolitik" avses allmänt försök att via utformningen av hushållens och/eller företagens skatter skapa incitament för en återhållsamhet i löneutvecklingen.

Äldst i debatten och enklast i formen är tanken att tvinga företag och löntagare att hålla sig till en viss angiven löneökningsnorm under hotet att regeringen annars i efterhand kommer att skattevägen genomföra kompenserande omfördelningar mellan företag och hushåll. Tanken på en sådan indirekt lönestyrning finns första gången explicit uttalad i den svenska debatten i Bent Hansens "Finanspolitikens ekonomiska teori" (Hansen, (1955)). I enklaste form kan detta ske genom en typ av makroekonomiskt skattebaserad inkomstpolitik - makro TIP. Om exempelvis löntagarorganisationerna genomdrivit löneökningar som innebär att de totala lönekostnaderna för företagen stigit snabbare än vad regeringen är villig att acceptera, sker en kompenserande omfördelning genom att arbetsgivaravgifterna sänks och skattebortfallet ersätts genom en motsvarande ökning av hushållens inkomstbeskattning. Effekten av en sådan "skatteåterläggning" är emellertid osäker och problematisk ur många synpunkter.

En första typ av problem gäller skatteövervältringen. Om det är stabiliseringen av lönekostnaderna vi är primärt intresserade av, är det framför allt övervältringar i första steget mellan hushåll och företag som intresserar oss. Förändringar i arbetsgivaravgifterna kommer till viss del att övervältras tillbaka på löntagarna genom kompensande förskjutningar av bruttolöner. Man kan också räkna med att i någon mån förändringar i inkomstskatteuttaget för löntagarna kommer att framkalla vissa kompensatoriska förändringar i lönekraven. Den adderade effekten av dessa typer av skatteövervältringar kommer då att urholka den ursprungligen avsedda omfördelningen.

Dessvärre är våra kunskaper om skatteövervältring ytterst osäker och vilar på ett fåtal empiriska skattningar. Själva aritmetiken i övervältringen är emellertid lätt att illustrera. Antag att förändringen av arbetsgivaravgifterna till 40 % övervältras bakåt, som exempelvis Holmlunds skattningar pekar på. (Holmlund, (1981).) Antag vidare att 20 % av en inkomstskatteförändring övervältras framåt på företagen via förskjutningar i lönenivån. Den faktiska nettoomfördelningen blir då i första steget endast blir  $100 - 40 - 20 = 40$  % av det totala belopp med vilket arbetsgivaravgifter respektive inkomstskatter förändrats. Detta betyder i sin tur att om vi, via någon typ av "makro-TIP, vill kompensera för en ökning av lönskostnaderna som blivit 10 miljarder större än önskvärt, skulle detta kräva att man sänkte arbetsgivaravgifterna med 25 miljarder och ökade inkomstskatteuttaget för löntagarhushållen med motsvarande belopp.

I själva verket varierar naturligtvis den kortsiktiga övervältringen beroende på i vilken situation de kompensande omfördelningarna sker. Skatteförändringar som genomförs omedelbart efter löneavtalen slutits kan exempelvis väntas ha betydligt mindre omedelbara övervältringseffekter än skatteförändringar som annonseras i god tid före lönerörelsen i syfte att påverka avtalen. I Sverige har vi genom Haga-överenskommelser och senast genom marginalskattereformen en viss erfarenhet av en omvänd "macro-TIP". Det har

i dessa fall gällt att genom arbetsgivaravgiftshöjningar finansiera sänkningar av inkomstskatterna. Eftersom avsikten knappast varit att öka lönekostnaderna har man i dessa sammanhang tydligen arbetat med förhoppningen att den sammanlagda övervältringen skall vara stor nog att helt neutralisera omfördelningen.

En allvarligare invändning mot den skisserade typen av "macro-TIP" är att det förefaller tveksamt om hotet om en kompenserande skattemässig omfördelning i efterhand verkligen kommer att verka lönestabiliserande. De enskilda löntagarorganisationernas intresse av att söka förbättra sin relativa ställning på löne marknaden motverkas inte nödvändigtvis av hotet om en kollektiv "bestraffning" i form av generella höjningar av inkomstskatteskalorna. Tvärtom kan detta göra konkurrensen hårdare och samordningen svårare. För att göra åtgärderna effektiva skulle man behöva differentiera mellan enskilda företag, vilket med hänsyn till inkomstskattesystemets utformning torde vara praktiskt uteslutet.

Ur arbetsgivarsynpunkt, å andra sidan, ter sig "hotet" om en kompenserande skatteförändring rimligtvis närmast som ett "löfte" som luckrar upp motståndet mot alltför stora löneökningar. Kompenserande skatteomfördelningar av detta slag kan därför te sig rimliga och nödvändiga som en oannonserad åtgärd i efterhand, men kan knappast utgöra något permanent och långsiktigt stabiliserande medel för lönepolitiken.

Som stabiliseringspolitiskt medel är åtgärden inte bara ineffektiv utan dessutom politiskt svår att genomföra och svår att göra trovärdig, då den förutsätter beslut om relativt drastiska omfördelningar. Detta gäller även om man i förslagen ersätter inkomstskatteförändringar med momsförändringar, som är något lättare att snabbt genomföra.

## Inflationsskatt

Diskussionerna kring skattebaserad inkomstpolitik har i stället under senare år kommit att inriktas på företagsbaserade system - "micro-TIP". Den enkla idén med dessa system är att via förändringar i företagsbeskattningen skapa incitament till lägre löneökningar i förhoppningen att därmed möjliggöra en högre sysselsättningsnivå än vad som annars skulle varit fallet. I flertalet diskuterade fall innebär förändringen att man inför en lönestegringskatt på företaget. Genom denna skatt hoppas man åstadkomma en omavvägning mellan sysselsättningsökning och löneökning från faktets och/eller företagsledningens sida. Man kan också uppfatta lönestegringskatten som en form av beskattning av de externa effekter mellan företagen som uppkommer när extrema lönestegringar inom ett företag eller avtalsområde påverkar löneuppgörelserna inom andra företag eller avtalsområden och därmed verkar inflationsdrivande.

Två delvis olika syften förekommer - sällan klart särskilda - i de olika förslagen om ett permanent system med lönestegringskatter. Det första syftet är att öka den nivå eller ökningstakt för sysselsättningen som vid långsiktig jämvikt - eller steady-state - är förenlig med en viss icke-accelerande inflationstakt. (Med anglosachsisk terminologi gäller det att minska "the None-Accelerating Inflation Rate of Unemployment" - NAIRU.) Denna målsättningsformulering kan förefalla en aning abstrakt och avlägsnad från dagens akuta stabiliseringspolitiska problem. Inte heller ger analysresultaten klar eller okontroversiell vägledning om effekternas riktning.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Att denna målsättningsdimension ändå kommit att spela en så pass dominerande roll i litteraturen kan möjligen förklaras av dels att denna målformulering ger möjlighet även för ekonomer med en utpräglad monetaristisk inriktning att spela med (jfr t ex Seidman (1979)), dels förhållandet att det vanligaste instrumentet för en partiell dynamisk analys är variationskalkyl eller dynamisk programmering vars resultat ofta enklast kan tolkas i termer av "steady-state".



Det andra syftet, som vi här fortsättningsvis kommer att fokusera intresset på, gäller stabiliteten eller inflationsbenägenheten i ekonomin. Vad man hoppas åstadkomma med lönestegrings-skatterna är, förenklat uttryckt, att sänka den kortsiktiga Phillips-kurvan, minska risken för lönekostnadsexplosioner och öka deflationspolitikens effektivitet mot en redan pågående inflation.

Tanken på en "inflationsskatt" baserad på företagens lönesummor är ju varken politiskt eller analytiskt speciellt sofistikerad och lär säkert ha förekommit i diskussionerna vid många tidigare tillfällen. Det första och hittills enda exemplet på en direkt användning av detta medel utgör de lönestegringskatter som infördes i Ungern i samband med decentraliseringsreformerna 1968. Man talar där om dem som ett system för "kontroll av genomsnittslönen". Dessvärre möjliggör de ungerska erfarenheterna inte någon utvärdering av systemet då lönestegringskatterna utgjorde en liten del av ett mycket omfattande reformprogram. (Jfr Portes, (1972).)

I anglosachsisk diskussion aktualiserades år 1971 tanken på lönestegringskatter som medel för inflationsbekämpning samtidigt av Wiles och Roberts i England (Wiles - Roberts, (1971)) och av Wallich och Weintraub i USA (Wallich, Weintraub, (1971)). Under hela 70-talet fortgick sedan en relativt intensiv fackdiskussion kring lönestegringskatternas operativa utformning och effektivitet.

Den höga inflationstakten i slutet av 70-talet skapade också ett politiskt intresse för förslagen om skattebaserad inkomstpolitik. Detta intresse kom först till uttryck i de engelska liberalernas program som ända sedan från mitten av 70-talet innefattat förslag om användning av lönestegringskatter. De amerikanska demokraterna kom också att intressera sig för idén, vilket 1978 ledde till att Senate Committee on Banking, Housing and Urban Affairs utarbetade en mycket utförlig förslagstext gällande ett system med lönestegringskatter, som dock aldrig kom att bli framlagt för kongressen. Under de senaste åren har bl a det nybildade socialdemokratiska partiet i England tagit upp tanken på skattebaserad inkomstpolitik på sitt program.

I de olika förslag som förekommer i litteraturen exemplifieras många skilda varianter av "lönestegringskatter". Man kan som

t ex Okun (Okun (1978, 1981)) föredra att tala om skatteavdrag för låglöne företag i stället för att tala om extra beskattning av höglöne företag, vilket närmast är en benämningsfråga. En procedurfråga av mera praktiskt än principiellt intresse gäller valet mellan att, som i de tidigare förslagen, binda uppbödden vid vinstbeskattningen eller att t. ex. som Layard formulera lönestegringskatten direkt som en form av progressiv arbetsgivaravgift eller "pay-roll tax". (Layard, (1982)).

Av större principiellt intresse är frågan huruvida lönestegringskatterna skall vara kontinuerligt utformade, dvs innebära en stigande progression från löneökningen noll och uppåt, eller om systemet i stället skall utformas så att endast lönestegringar över en viss angiven norm beskattas med en enhetlig eller progressiv lönestegringskatt. Med en kontinuerlig progressiv skatteskala slipper man fatta beslut om en löneökningssnorm, vilket kan underlätta den politiska hanteringen, men samtidigt missar man den eventuella psykologiska poäng som ligger i bindningen till ett kortsiktigt etablerat pris- och lönepolitiskt program. Samtidigt innebär en kontinuerlig skala att tillfälliga extrema lönelöft hos ett företag realiter endast blir beskattad med räntan på den uttaxerade lönestegringskatten, om nämligen årets extra lönelöft kompenseras med en motsvarande återhållsamhet nästa år. Är man speciellt intresserad av att undvika tillfälliga extrema lönestegringstoppar med hänsyn till deras eventuella externa effekter på övriga avtalsområden och på inflationstakten i hela ekonomin, ter sig därför en diskontinuerlig skatteskala utgående från en etablerad lönenorm som mer ändamålsenlig.

För att förenkla och underlätta den fortsatta diskussionen kommer vi i det följande att koncentrera diskussionen kring en typ av lönestegringskatt som vi betraktar som speciellt relevant för den svenska stabiliseringspolitiska situationen. (För en motivering av detta val, se Holmlund-Ysander (1982)). Skatten utgår med visst procenttal - exempelvis 100 % - för sådana ökning av företagets lönesumma per årsarbetare jämfört med föregående år,

som går utöver en viss angiven löneökningssnorm. En hundra procentig lönestegringskatt av detta slag skulle således innebära att en kronas löneökning utöver den tillåtna gränsen med kollektiva avgifter kostar cirka 2,40 istället för 1,40 med nuvarande nivå på arbetsgivaravgifterna. Den extra löneskatten framräknas och uppbärs på samma sätt som nuvarande arbetsgivaravgifter men är av praktiska skäl begränsad till att gälla större företag t ex sådana med fler än hundra anställda. Lönestegringskatten antas vidare vara neutral i förhållande till statsbudget och till total lönekostnadsnivå genom att skatteintäkterna kompenseras med en motsvarande sänkning av den allmänna avgiftsnivån. Dessa kompensationsbetalningar torde inte komma att få någon större praktisk betydelse, men antagandet underlättar ett resonemang kring effekterna.

Även ifråga om analysmetodik finns många varianter exemplifierade i litteraturen kring skattebaserad inkomstpolitik. Av naturliga skäl är de flesta analysförsöken partiella. Några nöjer sig vidare med en statisk analys, t ex Layard, medan som ovan nämnts ett flertal författare genomför någon form av dynamisk optimering (se exempelvis Latham-Peel, (1977), Kotowitz-Portes, (1974), och Chatterji, (1982)).

Det stora flertalet använda analysmodeller har utgått från facket som lönesättare. Ett fåtal författare (bl a Latham-Peel, (1977)) har i stället utgått från monopsonistiska företag som arbetar på en oorganiserad löntagarmarknad. Vid en tillämpning av diskussionen på svensk arbetsmarknad är givetvis båda dessa utgångspunkter av intresse. När det gäller lönerörelserna och de centralt samordnade avtalen är det naturligt att tillmäta den fackliga styrningen en viktig roll i förhandlingsspelet. När det däremot gäller löneglidningen inom enskilda företag kan det vara mer naturligt att modellera lönesättningen i termer av ett monopsonistiskt företag. Vi skall därför närmast kortfattat söka presentera och kommentera de analysresultat som framkommer vid dessa olika ansatser.

Låt oss emellertid, innan vi fördjupar oss i dessa resonemang, påminna om en annan viktig aspekt när det gäller utvärderingen av förslagen. Det är viktigt att hålla i minnet att lönestegrings-skatterna är tänkta att fungera inom ramen för ett allmänt prisstabiliseringsprogram innefattande bl a lönepolitiska åtaganden från regeringens sida av en typ som inte tidigare varit vanlig, åtminstone på den svenska arbetsmarknaden. Samtidigt som lönestegrings-skatterna är avsedda att öka trovärdigheten i dessa lönepolitiska åtaganden får man anta att etablerandet av pris- och lönepolitiska normer torde återverka och förstärka den återhållande effekten av lönestegrings-skatterna hos de enskilda företagen respektive löntagarrepresentanterna.

### **Fackligt styrd kontra företagsstyrd lönesättning**

Att välja fackligt styrd lönesättning som utgångspunkt innebär att man antar att löntagarorganisationen uppträder som monopolistisk säljare gentemot ett företag med given efterfrågefunktion för arbetskraft. Man antar vanligen vidare att löntagarorganisationen i sin målfunktion har som argument sysselsättning och lön eller sysselsättningsökning och löneökning. Vad införandet av en lönestegrings-skatt med dessa förutsättningar kan väntas innebära är ganska enkelt att analysera. I de ovan nämnda svenska artiklarna har också analysgången diagrammatiskt illustrerats (jfr Calmfors (1982) och Holmlund (1982)). Vi kan därför här nöja oss med att kortfattat och i punktform sammanfatta de förväntade konsekvenserna av införandet av en lönestegrings-skatt.

Lönestegrings-skatten gör företagen obenägna att öka nyrekryteringen till priset av progressivt stigande kostnader, dvs skatten vrider företagets efterfrågekurva nedåt.

Insikten om att alltför stora lönestegringar nu innebär ett relativt ökat arbetslöshetsshot gör facket mera återhållsamt i sina lönekrav. Den "flatare" efterfrågekurvan tvingar med andra ord löntagarorganisationen till en omavvägning mellan sysselsättning och lön.

Vetskapen om att denna förändrade situation gäller hela arbetsmarknaden, och ingår som led i ett explicit prisstabiliseringsprogram, kommer också att dämpa förväntningarna gällande den allmänna löne- och prisutvecklingen, vilket bör verka i samma riktning som det omedelbara arbetslöshetshotet.

En konsekvens av detta blir en minskad lönespridning, som i sin tur minskar riskerna för en kapplöpning löner mot löner samtidigt som den reducerar planeringsosäkerheten för företag. Härigenom förstärks ytterligare tendensen till en mer dämpad löneökningstakt.

Den dämpande lönekostnadsutvecklingen gör det lönsamt för företagen att relativt sett öka sin efterfrågan på arbetskraft.

---

Leder återhållsamheten i löneutvecklingen också till en mera dämpad prisutveckling, förstärks långsiktigt tendenserna till en sysselsättningsförbättring tack vare en - vid givna växelkurser - relativ förstärkning av utlandsefterfrågan.

De formella analyser som finns exemplifierade i litteraturen gäller i allmänhet endast de två första punkterna och innefattar aldrig hänsynen till den sista punkten, dvs till långsiktiga återverkningar på den internationella konkurrenskraften. De analysresultat som presenteras är emellertid otvetydiga och samtidigt intuitivt övertygande. Att en precisering av analysen ändå är nödvändig visar bl a Chatterji (1982), som exemplifierat hur alltför höga lönestegringskatter i vissa fall kan medföra att sysselsättningsökningen uteblir och förbyts i sin motsats.

Går vi däremot över till modeller som utgår från en företagsstyrd lönesättning, är resultaten inte längre vare sig lika otvetydiga eller lika intuitivt övertygande. Vi ser nu företaget som en monopsonistisk köpare som konfronteras med individuella arbetssökare med olika löneaspirationer eller "reservationslöner". Resultatet av införandet av en lönestegringskatt kan då väntas bli följande.

Eftersom lönestegringskatten innebär att man ökar marginalkostnaden för nyanställd arbetskraft, bör den enligt vanligt statistisk läroboksanalys leda till inte bara lägre lön utan också till lägre sysselsättning. Vid en mer dynamisk analys av det slag som Latham-Peel (1977) exemplifierar blir resultatet likartat ehuru tecknet på sysselsättningsförändringen inte längre är lika otvetydigt, speciellt inte på längre sikt. En anpassning av modellresultaten till verklighetens företag kräver givetvis ytterligare modifieringar. Företagen kan ju i verkligheten söka kringgå lönestegringskatten genom att i större utsträckning utnyttja andra konkurrerande rekryteringsmedel etc. Även med dessa modifieringar torde det emellertid kvarstå att lönestegringskattens direkta effekter på företagens agerande, vid given produkt efterfråga och givet arbetsutbud, knappast torde tendera i riktning mot ökad sysselsättning.

Nu kan det emellertid finnas anledning att vänta sig att utbudskurvan för arbetskraften samtidigt skiftar nedåt som följd av lönestegringskatten. Om nämligen varje enskild arbetssökande arbetar med samma typ av målfunktion, som vi ovan tillskrev löntagarorganisationen, vilket förefaller skäligt att anta, så bör vid givna förväntningar om företagets betalningsvilja, en dämpning av efterfrågan på arbetskraft medföra en nedjustering av de arbetssökandes löneaspirationer och lönekrav.<sup>1</sup> Återigen gäller att denna effekt förstärks i den mån lönekrav och löneförväntningar påverkas av vetskapen om att löner, och förhoppningsvis också priser, kommer att hållas tillbaka även på andra håll i ekonomin. Skiftet nedåt av arbetskraftsutbudet kommer då att motverka de eventuella negativa direkta återverkningarna av lönestegringskatten på företagets rekryteringsförmåga.

Dessutom gäller även här att produkt efterfrågan på sikt knappast lär undgå att påverkas av en dämpad löneinflation. Den förbättrade internationella konkurrenskraft som en lönestabilisering medför vid fasta växelkurser kan återigen väntas så småningom medföra en förskjutning uppåt av företagets efterfrågekurva och därmed förstärka incitamenten för en total sysselsättningsökning.

---

<sup>1</sup> För den enskilde arbetssökanden uppfattas alltså det ökade arbetslöshetshotet genom att han eller hon ser en minskad sannolikhet att få ett lönebud av viss önskad storlek. Antagandet innebär att en viss omedelbar övervältring bakåt av skatten sker via förväntningsbildningen på arbetsmarknaden.

Om man verkligen lyckas skapa trovärdighet kring de löne- och prisstabiliserande programmet, bör således lönestegringskatten även i fallet med företagsstyrd lönesättning, om också med en viss eftersläpning, medföra inte bara en dämpning av löneökningarna utan även en förbättring av sysselsättningsläget. Man kan också vända på bevisbördan och utgå från alternativet med en renodlad efterfrågeätstramning. Det mesta talar då för att man trots allt med lönestegringskatter kan åstadkomma en viss dämpning av löneinflationen till ett lägre pris i termer av arbetslöshet än vad som annars skulle krävas.

### En sammanfattande utvärdering

Den bild vi hittills givit av lönestegringskatternas effekter var övervägande positiv. Bilden bör dock kompletteras med vissa allmänna reservationer och med en diskussion av vissa specifika problem och svårigheter som ett införande av sådana skatter kan medföra.

Den viktigaste allmänna reservationen har vi redan ovan berört. Vi underströk att en skattebaserad inkomstpolitik trots allt har en starkt begränsad räckvidd och i bästa fall kan tjäna som komplement, men aldrig som substitut, till en stram efterfrågepolitik.

I den allmänna debatten förekommer ofta en annan typ av allmän reservation som går ut på att systemet med lönestegringskatter skulle vara svårt att göra operationellt. Det är otvivelaktigt sant att ett sådant system ställer specifika krav på bl a arbetstidsmätning och individuell lönestatistik (för en närmare diskussion av dessa krav, se t ex Slitor, (1979)). Nu är vi ju emellertid i Sverige så "lyckligt" lottade att vi redan sedan länge, i samband med arbetsgivaravgifterna, avtvingat företagen alla de uppgifter som behövs för en uttaxering, kontroll och uppbörd av lönestegringskatter av den typ vi ovan skisserat. Dessvärre har vi just i år slopat kraven på arbetstidsuppgifter. Detta skedde i samband med borttagandet av basbeloppsavdrag och maximigränser i socialförsäkringarna, vilket gjort en redovisning i termer av årsarbetare inaktuell. Införande av en lönestegringskatt skulle således kräva att vi på denna punkt går tillbaka och återinför den uppgiftsskyldighet som tidigare gällde. Givet detta, framstår emellertid lönestegringskatten, som en förhållandevis okomplicerad och lätthanterlig form av beskattningsförändring.

Det finns emellertid mera specifika svårigheter eller nackdelar med lönestegringskatter. Får dessa skatter sin avsedda effekt leder de ju enligt ovan till en minskad lönespridning - en viss "utjämning uppifrån av lönepyramiden". Eftersom skatten taxeras på



företagens genomsnittliga löneökningar kan man vänta sig en förbättrad marknad för låginkomsttagare och en motsvarande försämring för höglönegrupperna. Detta är i sig själv inte nödvändigtvis en nackdel.

Det verkliga problemet sammanhänger i stället med att en del av spridningen i löneökningar ger uttryck för skillnader i produktivtetsutveckling och/eller efterfrågeutveckling. Effektivitetskäl - och kanske också i någon mån rättviseskäl - talar för att skillnader av dessa slag bör accepteras som incitament för att snabbt åstadkomma en önskvärd strukturanpassning. Kraven på strukturanpassning kommer alltså i konflikt med kraven på löne- och prisstabilisering. Man tvingas väga nyttan av de effektivitetsmotiverade lönskillnaderna som motverkas genom lönestegringskatten, mot värdet av den åstadkomna pris- och lönestabiliseringen. Till viss del kan dessbättre denna målkonflikt undgås, om man nämligen, samtidigt som man inför lönestegringskatten, förstärker och generaliserar det marginella sysselsättningsstödet och därmed kompenserar expanderande företag för de ökade rekryteringskostnader lönestegringskatten kan väntas medföra.

## REFERENCES

- Calmfors, L., 1982, "Stabiliseringspolitik med starka löntagarorganisationer", Ekonomisk Debatt, Årg. 10, nr 7.
- Chatterji, M., 1982, "Unions, Employment and the Inflation Tax". Paper presented at the Econometric Society Workshop in Dublin.
- Eckstein, O., 1972, The Econometrics of Price Determination, Washington.
- Holmlund, B., 1982, "Ekonomisk politik mot inflation och arbetslöshet" i Arbetsmarknadspolitik under debatt, Liber, Stockholm.
- Holmlund, B., och Ysander, B-C, 1982, "Beskatta löneglidningen!", Stockholmstidningen, 10 november.
- Isard, P., 1973, "The Effectiveness of Using the Tax System to Curb Inflationary Collective Bargains: An Analysis of the Wallich-Weintraub Plan", Journal of Political Economy, Vol. 81, pp. 729-740.
- Iwai, K., 1981, Disequilibrium Dynamics - A Theoretical Analysis of Inflation and Unemployment, Cowles Foundation, Monograph 27, Yale University Press.
- Kotowitz, Y., & Portes, R., 1974, "The 'Tax on Wage Increases'", Journal of Public Economics, Vol. 3, pp. 113-132.
- Latham, R.W., & Peel, D.A., 1977, "The Tax on Wage Increase when the Firm Is a Monopsonist", Journal of Public Economics, Vol. 8, pp.
- Layard, R., 1982, "Is Incomes Policy the Answer to Unemployment?", Economica, Vol. 49, pp. 219-239.
- , 1982, Jobs without Inflation. The Case for a Counter-Inflation Tax. London: Grant McIntyre.
- Lerner, A.P., 1977, "Stagflation - Its Cause and Cure", Challenge, Sept.-Oct., pp. 14-19.
- Lybeck, J., 1978, Konjunkturer och svensk ekonomisk politik, Stockholm.
- Modigliani, F., 1977, "The Monetarist Controversy or, Should We Forsake Stabilization Policies?", The American Economic Review, Vol. 67, No. 2.

- Okun, A.M., 1981, Prices and Quantities, Oxford: Basil Blackwell.
- Okun, A.M., & Perry, G.L., 1978, Brookings Papers on Economic Activity 2, Special Issue: Innovative Policies to Slow Inflation, Washington.
- Portes, R.D., 1972, "The Strategy and Tactics of Economic Decentralization", Soviet Studies, Vol. 23, pp. 629-658.
- Wallich, H.C., & Weintraub, S., 1971, "A Tax-Based Incomes Policy", Journal of Economic Issues, Vol. 5, pp. 1-19.
- Wiles, P.J., & Roberts, B.C., 1971, Evening Standard, 8 March.
- Seidman, L.S., 1979, "The Role of a Tax-Based Incomes Policy", American Economic Review, Vol. 69, No. 2.
- Slitor, R.E., 1979, "Implementation and Design of Tax-Based Incomes Policies", American Economic Review, Vol. 69, No. 2.
- Ysander, B.-C., 1983, "Prisstabilisering kräver inkomstpolitik", Ekonomisk Debatt, årg. 11, nr 1.
- Ysander, B.-C., & Robinson, A., 1982, "Budgetary Inflexibility" and "Re-establishing Flexibility" in Public Budgeting and Finance, Vol. 2, No. 3.

WORKING PAPERS (Missing numbers indicate publication elsewhere)

1976

1. Corporate and Personal Taxation and the Growing Firm  
by Ulf Jakobsson
8. Estimation and Analysis with a WDI Production Function  
by Göran Eriksson, Ulf Jakobsson and Leif Jansson

1977

15. Pay Differentials between Government and Private Sector  
Employees in Sweden  
by Siv Gustafsson

1980

25. On Unexplained Price Differences  
by Bo Axell
34. Imperfect Information Equilibrium, Existence, Configuration  
and Stability  
by Bo Axell

1981

36. Energi, stabilitet och tillväxt i svensk ekonomi (Energy,  
Stability and Growth in the Swedish Economy)  
by Bengt-Christer Ysander
38. Utility in Local Government Budgeting  
by Bengt-Christer Ysander
40. Wage Earners Funds and Rational Expectations  
by Bo Axell
42. The Structure of the ISAC Model  
by Leif Jansson, Tomas Nordström and Bengt-Christer  
Ysander
43. An Econometric Model of Local Government and Budgeting  
by Bengt-Christer Ysander
44. Local Authorities, Economic Stability and the Efficiency of  
Fiscal Policy  
by Tomas Nordström and Bengt-Christer Ysander
45. Growth, Exit and Entry of Firms  
by Göran Eriksson

56. Central Control of the Local Government Sector in Sweden  
by Richard Murray
59. Longitudinal Lessons from the Panel Study of Income  
Dynamics  
by Greg J. Duncan and James N. Morgan

1982

61. Var står den nationalekonomiska centralteorin idag?  
av Bo Axell
63. General Search Market Equilibrium  
by James W. Albrecht and Bo Axell  
General Equilibrium without an Auctioneer  
by James W. Albrecht, Bo Axell and Harald Lang
64. The Structure and Working of the ISAC Model  
by Leif Jansson, Thomas Nordström and Bengt-Christer  
Ysander
65. Comparative Advantage and Development Policy Twenty  
Years Later  
by Anne O. Krueger
67. Computable Multi-Country Models of Production  
and Trade  
by James M. Henderson
69. Relative Competitiveness of Foreign Subsidiary Operations  
of a Multinational Company 1962-77  
by Anders Grufman
71. Technology, Pricing and Investment in Telecommunications  
by Tomas Pousette
72. The Micro Initialization of MOSES  
by James W Albrecht and Thomas Lindberg
75. The MOSES Manual  
by Fredrik Bergholm
76. Differential Patterns of Unemployment in Sweden  
by Linda Leighton and Siv Gustafsson
77. Household Market and a Nonmarket Activities (HUS)  
- A Pilot Study  
by Anders Klevmarken

1983

79. Energy Prices, Industrial Structure and Choice of Technology; An International Comparison with Special Emphasis on the Cement Industry  
by Bo Carlsson
81. ELIAS - A Model of Multisectoral Economic Growth in a Small Open Economy  
by Lars Bergman
84. Monopoly and Allocative Efficiency with Stochastic Demand  
by Tomas Pousette
86. The Micro (Firm) Foundations of Industrial Policy  
by Gunnar Eliasson
87. Excessive Government Spending in the U.S.: Facts and Theories  
by Edward M. Gramlich
88. Control of Local Authority Expenditure - The Use of Cash Limits  
by Noel Hepworth
89. Fiscal Containment and Local Government Finance in the U.K.  
by Peter Jackson
90. Fiscal Limitations: An Assessment of the U.S. Experience  
by Wallace E. Oates
91. Pricing and Privatization of Public Services  
by George E. Peterson
94. Job Mobility and Wage Growth:  
A Study of Selection Rules and Rewards  
by Bertil Holmlund
96. The Machine Tool Industry - Problems and Prospects in an International Perspective  
by Bo Carlsson
97. The Development and Use of Machine Tools in Historical Perspective  
by Bo Carlsson
99. An Equilibrium Model of Search Unemployment  
by James W. Albrecht and Bo Axell
100. Quit Behavior under Imperfect Information: Searching, Moving, Learning  
by Bertil Holmlund and Harald Lang

102. Collecting Data for Micro Analysis.  
Experiences from the Hus-Pilot Study  
by N. Anders Klevmarken
103. The Swedish Micro-to-Macro Model  
- Idea, Design and Application  
by Gunnar Eliasson
105. Estimation of Wage Gains and Welfare Gains from  
Self-Selection Models  
by Anders Björklund and Robert Moffitt
106. Public Policy Evaluation in Sweden  
by Bengt-Christer Ysander
108. Entry, Industry Growth and the Microdynamics  
of Industry Supply  
by John C. Hause and Gunnar Du Rietz
109. Capitalist Organization and Nationalistic Response;  
Social Dynamics in Age of Schumpeter  
by William Parker
110. A Nonwalrasian Model of the Business Cycle  
by J.-P. Benassy
111. Disequilibrium Economic Dynamics -  
A Post-Schumpeterian Contribution  
by Richard Day
112. Schumpeterian Competition in Alternative Technological  
Regimes  
by Sidney Winter
113. The Industrial Finance Systems; Europe, U.S. and Japan  
by Tad Rybczynski
114. The Microeconomics of Organization and Productivity  
Change - The Use of Machine Tools in Manufacturing  
by Bo Carlsson
115. On the Behavioral and Rational Foundations of Economic  
Theory  
by Herbert Simon
116. Schumpeterian Dynamics  
by Erik Dahmén
117. Micro Heterogeneity of Firms and the Stability of Industrial  
Growth  
by Gunnar Eliasson
118. The Initialization Process - The Moses Manual, Part 2  
by Fredrik Bergholm

1984

119. Forestalling the Demise of Empirical Economics: The Role of Microdata in Labor Economics Research  
by Frank Stafford
120. Unemployment and Mental Health - Some Evidence from Panel Data  
by Anders Björklund
121. Comparative Keynesian Dynamics  
by Richard H. Day
122. The Firm and Financial Markets in the Swedish Micro-to-macro model (MOSES)  
- Theory, model and Verification  
by Gunnar Eliasson
123. What Can Be Learned from the Chrysler Experience?  
by Frank Stafford
124. Prisstabilisering genom skattebaserad inkomstpolitik  
av Bengt-Christer Ysander
125. Estimates of Bounds for Export Price Elasticities in an Underidentified Simultaneous Two Equation System  
by Eva Christina Horwitz
126. An Easy Fixup of the Flaw in Lucas' "Neutrality of Money"  
by Harald Lang
127. Comment on Feldstein and Poterba's "Unemployment Insurance and Reservation Wages"  
by Harald Lang